

Родинне свято

„Ти ж, моя Лілеє”

Тема: Ти ж, моя Лілеє.

Мета: розширити і поглибити знання учнів про життєвий і творчий шлях Лесі Українки, дати уявлення про жанр колискової; вчити учнів виразно читати вірші; виховувати у дітей через образне слово почуття доброти, любові до України, свого народу, рідної мови.

Обладнання: Зала святково прибрана. На стіні – портрет Лесі Українки, біля нього квіти. Частина сцени відтворює кімнату зі столом, стільцями, ліжком; костюми, маска, дерево, іграшка котика.

Хід свята

Тиждень української мови: ігри, конкурси, свято.

Вчитель. Дорогі гості! Ми раді вітати вас на родинному святі учнів 4 класу „Ти ж моя Лілеє”. Наше свято присвячене відомій українській поетесі Лесі Українці, яка народилася 25 лютого 1871 року.

1. З портрета дивиться на нас

Землячка – поетеса.

Це гордість нашої землі –

Нескорена, незламна Леся.

2. На Волині, в білому будинку

Серед хащ поліських лісових

Поселилась Леся Українка,

Дівчинка, яку узнав весь світ.

3. Ти себе Українкою звала,

І чи краще знайти ім'я

Тій, що радістю і муках сіяла,

Як Вітчизна велика твоя!

4 Леся Українка – це її літературний псевдонім, тобто Леся з України.

А насправді – Лариса Петрівна Косач, яка народилася 138 років тому в місті Новоград-Волинському.

5. Леся жодного дня не сиділа за шкільною партою, не відповідала біля дошки, не бігала з ровесниками гучними коридорами. Вчителями її були мати-письменниця Олена Пчілка, батько-юрист Петро Антонович, книги і життя.

6. Читати Леся почала в 4 роки, в шість – писати. У 9 років написала перший вірш „Надія”, згодом „Конвалія”.

7. Леся ще з дитинства була дуже старанною і здібною дитиною, знала понад 10 іноземних мов, любила музику, проявляла інтерес до малювання, із захопленням вишивала.

8. Доля розпорядилася так, що наділила Лесею дивовижними здібностями і в той самий час примусила виборювати життя в щоденних муках і стражданнях.

Устами героїні „Лісової пісні” Леся Українка стверджує:

„Ні, я жива! Я буду вічно жити!

Я в серці маю те, що не вмирає!”

Ведуча. Діти, сьогодні я хочу познайомити вас із маленькою дівчинкою, яка писала вірші та казочки, пісні та весняночки.

Я буду мамою дівчинки, письменницею Оленою Пчілкою, а Катя буде маленькою Лесею. І Лесин дідусь, і я, її мама, писали вірші і казки для дітей. Послухайте вірш, який дуже любила маленька Леся.

(Леся бере в руки іграшкового кота, гладить його, читає вірш.

Леся. Ну, й розумний же наш котик!

Де такий і взявся,

Чи у школі десь навчався,

Чи такий вже вдався ...

Казку хоч яку вам скаже

Про жар-птицю, змія.

Пісню всяку заспіва вам, –

Чиста чудасія.

Всякі загадки він знає –

І арифметичні.

Звідки котик про це знає? –

Він книжки читає,

І читає, й розбирає

Та на ус мотає.

О. Пчілка

Ведуча. Леся була кмітливою дівчинкою, любила різні загадки. Зараз вона вам їх загадає.

Леся. Стоїть півень над водою з червоною бородою, хто не йде, за бороду щипне. (Калина)

Солона, а не сіль, біжить – не річка, блищить, а не золото.

Дай Боже вгадати, та менше його знати. (Сльоза)

Від чого гуска пливе? (Від берега)

Несу, несу, – не винесу, мету, мету, – не вимету.

(Сонячні зайчики на доріжці)

На вогні мокне, у воді сохне. (Віск)

Ведуча. Із приходом весни земля вкрилася рясним цвітом і діти бігали у лісок збирати весняні квіти.

Діти танцюють хоровод „Весняні квіти”. (Слова О. Пчілки, муз.В. Дем’янчука)

Весняні квіти

1. Весна-чарівниця,
Неначе цариця,
Свій наказ послала,
Щоб краса вставала.

Взявшись за руки, діти йдуть по колу, крок на кожну чверть.

2. І проліски й травка,
Й зелена муравка,
І кульбаба рясна,
І фіалка ясна.

1-4 т. – Перешиковуються у пари, йдуть по колу.

5-8 т. – Парами стають у 2 колони, тримаючись за руки.

3. Всі квіти весняні,
Веселі, кохані,
З-під листя виходять,
Голівки підводять.

1-4 т. – Дві колони розходяться, права – вправо, ліва – вліво, утворюють два кола.

5-8 т. – Ідуть по колу, крок на кожну чверть; ведуча ставить кошик з квітами посередині.

4. Розбіглися в гаю,
Я їх позбираю
В пучечок докупки –
Для мами-голубки.

1-4 т. – Утворюють загальне коло.

5-6 т. – Зупинились, присіли на праве коліно.

7-8 т. – Піднімають руки вгору, одна дитина піднімає кошик з квітами вгору.

Діти сідають на стільці. На сцені ведуча і Леся. Заходять дві дівчинки з ляльками.

Дівчатка. Доброго дня!

Ведуча. Доброго дня. Ви прийшли до Лесі погратися?

1 дівчинка. Так. Ми будемо колисати наших донечок.

Дівчатка співають коліскову „Місяць ясененький”.

(Слова Л. Українки, муз. П. Батюка)

Ведуча. Чому такої сумної пісні завели? Краще біжіть у садочок, назбирайте черешень і вишень.

Дівчатка відкладають ляльки, виходять наперед до уявної вишні.

1 дитина. Поблискують черешеньки

В листі зелененькім,
Черешеньки ваблять очі
Діточкам маленьким.

2 дитина. Дівчаточка й хлоп'яточка

Під деревом скачуть,
Простягають рученята
І мало не плачуть.

Леся. Раді б вишню з'їсти,
Та високо лізти,

Ой раді б зірвати,

Та годі дістати.

Ведуча. Ой вишеньки-черешеньки,

Червонії, спілі,

Чого ж бо ви так високо

Виросли на гіллі?

Дівчатка виходять. Мама-ведуча обіймає Лесю.

Ведуча. Леся в дитинстві була хворобливою, і ми возили її до моря. Тепле південне сонечко давало їй сили, а безкрайне синє море дарувало музику віршів.

Діти виконують пісню „Вже сонечко в море сіда”.

(Слова Л. Українки, муз. В. Дем'янчука)

Ведуча. Леся писала не тільки, а й казочки. Зараз ви побачите уривок з казки і відгадаєте її назву.

Під музику „залітають” два горобчики, біжать по колу один за одним, зупиняються на середині.

1 горобчик. Ой, які гарні зернятка.

2 горобчик. Це мої, я перший побачив!

1 горобчик. Ні, мої.

Горобчики б'ються, штовхаються, розмахують крилами. З'являється курка, забирає зернятка.

Курка. Дурні бились, а розумні поживились.

1 горобець. Що ти таке кажеш?

Курка. То я вам дякую. От поки ви здуру бились, то я із своїми курчатами поснідала вашими зернятками. Нікому вас було бити і вчити! Як би вас хто взяв у добру науку, то, може б, з вас птахи були!

1 горобчик. Вчи своїх дурних курчат розуму, а мені і мого розуму вистачить (вибігає).

2 горобчик. А правда, краще бути розумним. От курка розумна, собі наїлася, а мушу голодний сидіти. Навчіть мене розуму, пані матусю! Ви ж такі розумні!

Курка. Е ні! Вибачай, серденько! Маю я й без тебе клопоту доволі – от своїх діточок чималенько. Шукай собі інших вчителів.

2 горобчик. Діти, як називається казка?

Діти. „Біда навчить”.

Курка. Молодці, знаєте цю казку.

Курка і горобчик вклоняються, виходять.

Ведуча. А цю казочку люблять всі діти, і називається вона „Лілея”. В кожній квітці живе її дух – ельф, який оберігає квітку. Ельф схожий на маленьку гарну дитинку із прозорими крильцями і може літати, як метелик. Іноді ельфи з’являються маленьким дітям і розповідають їм казки.

На ліжко лягає хлопчик. Ведуча підходить до нього, гладить по голові.

Ведуча. Чого ж ти занедужав, мій любий?

Павлусь. Мамо, а що це за смужка?

Ведуча. То місяць так світить. Не дивись, Павлусю, краще засни.

Павлусь. Я не хочу спати. Краще розкажи мені казку.

Ведуча. Спи, моє любе хлоп’ятко. Вже пізно.

Павлусь заснув і наснилась йому дівчинка із великою білою лілеєю.

Заходить дівчинка із квіткою. Павлусь іде їй назустріч.

Павлусь. Ти лелія?

1 Лелія. Так. Хочеш зі мною полетіти до моєї подруги.

Павлусь. Хочу.

1 Лелія. То ж полетіли.

Діти рухаються під фонограму „Білі хмари” Е. Гріта.

Ведуча. Прилетіли вони до садочка, де дівчинка Мар’яна поливала своєю квіточку.

Заходить Мар'яна і 2-га Лелія. Дівчинка-квітка присідає, потихеньку піднімається, „росте”. Мар'яна виконує пісню „Лілеєчко біла”. (Слова Л. Українки, муз. В. Дем'янчука)

2 Лелія виконує пісню „А в тому садку”.

(Слова Л. Українки, муз. В. Дем'янчука)

Мар'яна і 2 Лелія виходять.

Петрусь. Де вони поділися? Я ще хочу з ними побути.

1 Лелія. Ні, любий! Нехай іншим разом.

Ведуча. Лелія торкнулася хлопчика квіткою і зникла. Павлусь простягнув руки і прокинувся.

Павлусь. Який мені гарний сон приснився.

Павлусь виходить.

Ведуча. Коли Леся Українка виросла і стала відомою письменницею, вона їздила по селах і записувала розповіді старих людей, казки та легенди про чарівні лісові істоти: Лісовика, польових та водяних русалок, лісових мавок, потерчат та перелісників. Вона написала чудову казку „Лісова пісня” про лісову мавку, яка любила все живе.

Звучить фонограма музики „Карпатські візерунки”, ансамбль „Троїсті музики”.

Проходить із сопілкою Лукаш, грає, виходить.

Заходить Лісовик і сідає на пеньок. Заходить Мавка. (Ролі Мавки, Лісовика і Лукаша виконують дорослі.)

Мавка. Ох, як довго я спала!

Лісовик. Довго, дочко!

Мавка. А хто мене збудив?

Лісовик. Весна.

Мавка. Весна ще так ніколи не співала, як тепер. Чи то мені так снилося? То весна співає?

Лісовик. Та ні, то хлопець на сопілці грає. Він уперше тут. Він здалеку, не з сих лісів, а з тих борів соснових.

Мавка. Хотіла б я побачити його. Він, певно, гарний.

Лісовик. Не задивляйся ти на хлопців людських. Се лісовим дівчатам небезпечно.

Мавка. Який-бо ти, дідусю, став суворий. Се ти мене отак держати будеш?

Лісовик. Ні, дитино, я не держу тебе. Я звик волю шанувати. Минай людські стежки, дитино, бо там не ходить воля, там – журба. Раз тільки ступиш – і пропала воля.

Входить Лукаш. Лісовик ховається. Лукаш підходить із ножем до берези.

Мавка. Не руш! Не руш! Не риж! Не убивай!

Лукаш. Та що ти, дівчино, чи я розбійник? Я тільки хотів вточити соку з берези.

Мавка. Не точи! Се кров її. Не пий же крові сестроньки моєї.

Лукаш. Березу ти сестрою називаєш? Хто ж ти така?

Мавка. Я – мавка лісова.

Лукаш. Ти зовсім така, як дівчина.

Мавка. Чи гарна я тобі?

Лукаш. Хіба ж я знаю. А хто твій рід?

Мавка. Є Лісовик, я зву його „дідусю”, а він мене „дитино” або „доню”. Верба ота стара, сухенька, то – матуся. Вона мене на зиму прийняла і порохом сухеньким устелила для мене ложе.

Лукаш. Як ти говориш ...

Мавка. Твоя сопілка має кращу мову. Заграй мені, а я поколишуся.

Звучить фонограма „Пісня Сольвейг” Е. Гріта.

Лукаш грає, Мавка під музику погойдується, робить повільні танцювальні рухи, обоє виходять.

Ведуча. Діти, чи сподобалась вам Мавка? Коли підростете, зможете самі прочитати всю казку.

Маленька Леся дуже любила народні ігри. Давайте і ми з вами пограємо у таку гру.

Дитина. Грайте, діти, забавляйтесь,
Та розуму навчайтесь,
Бо давно люди говорять:
– Той, хто розуму не має,
Того щастя обминає.

О. Пчілка

Діти виконують хоровод „Розлилися води”. (Укр. Нар. пісня, обробка Н. Шевченко). Діти стають у коло, водять хоровод та співають пісню:

Розлилися води на три броди
Приспів Гей! Діти-квіти, весна-красна, зілля зелененьке.
Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.
Що в першому броді зозуленька кує
Приспів
Гей! Діти-квіти, весна-красна, зілля зелененьке.
Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.
Що в другому броді соловей щебече.
Приспів
Гей! Діти-квіти, весна-красна, зілля зелененьке.
Тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох.
Що в третьому броді сопілонька грає.
Приспів
Гей! Діти-квіти, весна-красна, зілля зелененьке.
Ду-ду, ду-ду, ду-ду, ду-ду.
Зозуленька кує, бо літечко чує.
Приспів
Гей! Діти-квіти, весна-красна, зілля зелененьке.
Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.
Соловей щебече, садки розвиває.

Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна, зілля зелененьке.

Тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох.

Сопілонька грає, на грання скликає.

Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна, зілля зелененьке,

Ду-ду, ду-ду, ду-ду, ду-ду.

Леся. Видатні поети ніколи не залишають нас. Вони відходять у безсмертя.

Не стерлась райдужна сторінка,

Не вмерла пісня лісова,

Безсмертна Леся Українка

Бува і є повік жива.

(Олена Журлива)

Ведуча. От і закінчилось наше свято на честь чудової української поетеси Лесі Українки. Давайте на завершення заспіваємо присвячену їй пісню.

Всі діти виконують пісню „Ти ж моя Лілеє”.

(Слова В. Паронової, муз. В. Дем'янчука)